

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:
Egy évre 10 frt — kr.
Félévre 5 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Egy óra 1 frt — kr.
Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében. Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponkint, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.
 Hirdetést vagy reclámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.
 Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben. Kéziratok vissza nem adatnak.

A Jellasichok.

Debreczen, szeptember 2.

(K. B.) Midőn Uzelác százados azon óhaját fejezte ki, hogy szeretne a fiemei magyar-barát nép közé lövetni, mely a horvát katonák pártütő jellegű tüntetésére hazafias ellentünetéssel felelt, mi azonnal kifejeztük azon nézetünket, hogy itt nem egyszerű katonai kihágásról, hanem a Jellasich-hagyományok föléledéséről van szó. Megerősítette ezen nézetünket azon körülmény, hogy a Jellasich-ezred egész tisztikara magáévá tette az Uzelác ügyét s ez által nyiltan dokumentálta, hogy lelkesedik a pártütő és lázadó Jellasich hagyományaiért.

A magyar honvédelmi miniszter, ki granicsár érzelmeinek nem egyszer adta tanujelét, ez esetben is a katonák pártjára állott s az ő pressziója folytán született meg az Ugron-Uzelác-ügyben a magyar képviselőház szégyenletes határozata, mely nem egyéb, mint meghunyászkodás a katonai hatalom előtt, nem egyéb, mint beismerése annak, hogy a katonának minden szabad, hogy a katonára a polgári törvények felett áll.

Természetes, hogy e határozattól a Jellasich-ezred tisztjei csak vérszemelt kaptak s elbizakodásuk és vakmerőségük odáig fejlődött, hogy most már az ezred egész tisztikara nyiltan tüntetett a magyar állameszme ellen, midőn megkoszoruzta Jellasich bán sírját.

Sokkal nagyobb jelentőségű dolog ez, mint a Hentzi sírjának megkoszoruzása, mert a Hentzi habár kegyetlen és vérszomjas, de vitéz katona volt, ki hősi halált halt az általa védelmezett vár bástyáin, — de Jellasich éppen a gyávaaságnak volt a mintaképe, ki nagy szájjal hirdette, hogy Magyarországot miként fogja meghódítani, azután mindenütt futott az ujoncz honvéd-hadak elöl. Jellasich egyetlenegy győzelmet se tudott fölmutatni s az osztrák hadi történet nem is igen dicsekszik a Jellasich nevével, mert a »lieber Bán«-nak minden művelete csak azt bizonyította, hogy érdemtelen volt azon kardbojtra, melyet viselt. Mi okból ünneplik tehát az ő emlékét?!

Óh, a Jellasich-ezred tisztikara bizonyára tisztában van a felől, hogy Jellasichnak hadi érdemei nem voltak; Jellasichban tehát nem a hadvezért, nem a hőst, hanem a pártütőt, a lázadót, a kamarilla hívét ünnepli, ki elég vakmerő volt koronás királyának fölmondani az engedelmisséget s kész eszközévé vált az udvari cselszövényeknek, melyek Magyarországra sok szenvedést hoztak ugyan, de a dynasztiát is végveszélybe döntötték.

A loyális magyar nemzet megdöbbenve veszi hírül a pártütő bán emlékének ünneplését. Mit jelent ez a játék a nemzet legszentebb érzelmeivel? Hogy lehet az, hogy midőn a magyar nemzet hűségéhez kétség nem fér, akkor a katonák ünneplik a pártütőt, a lázadót, ki koronás királyának tilalma dacára fegyvert fogott hazája ellen?! Forradalmat akarnak csinálni megint? Hisz 1848-ban is forradalmat csinált a kamarilla, mely különösen a horvát katonaságra támaszkodott; lehetséges-e, hogy ma is létezzék még a kamarilla, létezzék olyan irányzat, mely a magyar nemzetet ki akarja játszani?! Ki bátorította fel a tiszt urakat arra, hogy nyiltan tüntessenek a magyar nemzet ellen s felbolygassák azon kísérteteket, melyek a Jellasich sírjában pihennek?!

Lehetetlen, hogy a Jellasich-ezred tisztjei el ne vegyék méltó büntetésüket! Ismét várjuk a trón magasából a királyi szót, mely megnyugtassa a nemzetet s lesujtsa azokat, kik az ország törvényes rendjét meg akarják bontani, kik ma, az alkotmányosság harmadik évtizedében azt ünneplik, a ki az alkotmányosság letiprására fegyvert fogott. A kik Magyarországra ellen tüntetnek, azok tüntetnek a magyar király ellen is, ki a magyar alkotmányra megesküdt. A pártütők, a nemzet és király ellen tüntetők bűnhődjenek szigorúan; mert nem szabad, hogy Magyarországon gyökeret verjen azon nézet, hogy a 49-es irányzat — melybe a pártütő Jellasich és társai hajszolták a nemzetet — még mindig jogosult...

Várjuk az engesztelő és büntető királyi szót, várjuk az elégtételt a hű és loyális magyar nemzetnek, mely sohasem követte a Jellasichokat, hanem midőn szeretett királyát veszély fenyegette, mindig »vitam et sangvinem« volt a jelszava!

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

Úti napló.

Páris-schweiczi ut.

II.

Julius 30-an reggel 7 órakor elindultunk Strassburgba. Utközben Karlsruheban kiszálltunk, és egy délutánt szenteltünk ezen remek, tiszta városnak. Sajnáljuk, hogy több idővel nem rendelkezhünk, mert a badeni nagyhercegség fővárosa, Karlsruhe, több napot megérdemelt volna. A város központja a hercegi palota, ennek tere köralakú, rotunda, innen indulunk ki sugáralakban a szép, egyenes utcák, mint Párisban a Champs-Elysées-i mezőkön az Arc de Triomphe de l'Etoile-ból kiinduló sugárutak. A palota előtt elterülő hatalmas tér többszörös fasorokkal és szép virággyűzőkkel ekesedik, belső angol kertje megtekintésre méltó, van szökőkútja és emlétszere méltó diszkertészete, fasorai benyulnak a Harderdőségbe.

Az új városrész Cottage rendszerben épült; mindegyik palota magában áll, díszes kert elöl, egy, legfeljebb két emelet magassá-

guak a házak, a mi a külsinnak és a közegészségnek javára szolgál. A város remek főutczája két kilométert meghalad.

Innen Strassburg felé elutazva, Wörthnél két órai unalmas várakozásunk volt. Az eső megeredt, fel és lejártunk a váróterem előtt, de az eső és szél beszorított a terembe. Wörth puszta állomás, a pályaudvaron és restauráción kívül más épületet nem láttunk.

Strassburgba éjjel 11 órakor értünk, szállás Hotel Pfeiffer. Másnap reggel lövonaton a Kaiser-platzig mentünk, ott átszállva közúti vasuton beértünk az Orangériába, a mely a város diszkertje, egyuttal mulató népkertje is. Nem őrzik kerubínok, mint a hogy minálunk a polgármester őrizteti a népkertet. Az Orangéria a narancsfáktól nyeri elnevezését, melyek nagy sorban gyermekderék vastagságú törzsökkel díszeli e kertnek. Nagy árnyas sötányok, remek szőnyeggyűzők, szép kioszk, zenekar részére fedett csarnok váltakoznak egymással.

Visszajövet megtekintettük az épülőfélben lévő parlamentet és könyvtárat, a befejezett egyetemet, a három évvel ezelőtt épült császári palotát, melynek belseje is megtekinthető. Magunk is megnéztük, és bár nem találtunk

második Chiemséere, de modern berendezése, szerény egyszerűsége, a mely elüt a feltűnő német chauvinismustól, kellemes hatással volt mireánk.

Azután a hatszáz éves, vén székesegyházra került a sor, mely 142 méternyi magas sugár tornyával, mely messze belát a síkságra, és a francia-német hadjáratban egy pár könnyebb fajta sebet kapott. A németek ugyanis nem szenvedhették, hogy a francziák a torony tetején elhelyezett observatoriumból figyelemmel kísérték mozdulataikat az ostromzár alkalmával. Maga a templom kifogástalan góthikus stílusban épült, a melyet egész utunkban csak még egyet láttunk, a párisi Saint Chapelle-t, a mely azonban a méreteket tekintve kicsinek mondható, bár műfízlésre nézve felülmulja.

A strassburgi székesegyházban délben, a mint megkondultak a harangok, megmozdul a csillagászati óra is, mely belől, a jobb oldali szélső hajóban van elhelyezve. A tizenkét apostolt sorba üdvözli Jézust, a ki fejmozdulattal viszonzozza az üdvözlést, és végül megáldja őket. Sok nézője van az apostolok járásának, minden idegen oda zárandokol, bár ninesemmi rendkívüli az asztronomikus óran, ha csak a szerkezetet nem tekintjük annak.

— **Állam- és hazaelenes katonai tüntetés Jellasich sirjánál.** A szamobori hadgyakorlatokat hosszú időre nevezetessé tette a Jellasich-ezred novidvori állam- és hazaelenes tüntetése, mely Jellasich horvát bán emlékezetéhez tapadó gyűlöletet elevenítette fel a magyar közvéleményben. Ez ezred tisztikara, mint Zagrabból távirják, Szamoborból, hol résztvett a 13-ik hadtest gyakorlatain, a novidvori kastélyhoz rándult s az ezred nevében díszes fehérzöld, az ezred színeit viselő szalagos koszorút helyezett gr. Jellasich Józsefnek, az egykori bánnak, az ezred tulajdonosának sírjára. Ivanossich ezredes, ugyanaz, a ki már az Ugron-Uselac-ügyből ismert, a közönség előtt beszédet tartott ez akusznál s magasztalta ebben Jellasich horvát bánnak érdemeit a trón és a császár iránt. Eddig szól a távirati értesülés, mely a Jellasich-ezred tüntetéséről számol be. Ez az ezred benne van a 13-ik hadtestben, mely az imént hadgyakorlatainak befejeztével nagy dícséretet kapott Albrecht főhercegtől. A főherczeg a következő beszéddel fejezte ki meglepetését:

»A napok, melyeket önök között töltöttem, rám nézve a valódi öröm napjai voltak, mert a gyakorlatokból, melyekben részt vettem, azt a meggyőződést merítettem, hogy a csapatokban kiváló a fegyelem s nagy a kitartás a faradalmak türesemben s alkalmam volt meggyőződni a csapatoknak valóban katonás és kollégialis összetartásáról és együttéléséről. Továbbá meggyőződést nyertem a csapatoknak a háboru esélyére való alapos és igen észszerű kiképzetéséről, s különös dícsérettel kell kiemelnem azt a nyugalmat és szeretetet, a melyet a tiszturak a csapatok kiképzésére fordítanak, valamint azt az érdeklődést, a melylyel a gyakorlatok általában minden oldalról fogadtak. Köszönöm, uraim, mindannyiuknak szolgálati buzgalmukat s az elért sikert. Különösen köszönöm (Bechtolsheim hadtestparancsnok felé fordulva) a csapatparancsnokok és tábornokok czelludatos vezetését. A legközelebbi napokban alkalmam lesz — s ez különös örömmökre szolgál — ő felségének jelentést tenni a 13-ik hadtest összes fegyvernembeli csapatainak kiváló állapotáról.«

Jellasich.

— A Magyar Hírlap-ból. —

Abban a hosszú királyi leiratban, a melyet V. Ferdinánd 1848. június 10-én Innsbruckból intézett a horvátokhoz, a következő passzus foglaltatik:

A Gutenberg-terem áll a hasonló szobor, a könyvnyomtatás jeles feltalálója álló szobra; ezen találmány sok üdvöset alkotott, de sok rosszat is szült és fog még szülni.

Strassburgot rohamosan szépíti és építeti a német kormány, a várfalak helyén épül a legszebb városrész, a császári palota is ott diszlik. Így akarják a német uralmat megkedveltetni.

Maga az elzászi népviselet nagyon csinos. A nők fejék gyanánt óriási kettős szalagsokrot viselnek fejükön, piros, kék és más színben, de feketében is.

D. u. 3.30-kor indultunk Avricourt-on át Párisba. Strassburgban utolért bennünket két barátunk, K. E. és fia, de bizonyos félreértés következtében nem találkoztunk itten, noha tőszomszédos két házban laktunk. Ők a Hotel Nationalban voltak. Így tehát, bár mindég sarkunkban voltak, csak a civilisatio Mekájában találkoztunk.

Az utlevelünket sehol sem kérték, csak az utánunk jövő K. A. társunk, a ki a F. J. internatus egyenruhájában utazott, említette később nekünk, hogy a francia határon Avricourt-nál megkérdezték, hogy mi fan terem az ő cizfa ruhája, és mivel tudja igazolni állítását.

... »Horvát, Tót- és Dalmátországunk bánja köteles, ha csak felségsértési bünt nem akar elkövetni, királyi helytartónk s magyar miniszteriumunk utján kibocsátott királyi parancsainknak úgy engedelmeskedni, mint tisztii elődjei, magyar udv. kancelláriánk, helytartótanácsunk, udv. kamaránk és udvari haditanácsunk rendeleteinek engedelmeskedtek. Mindezek dacára báró Jellasich József, kit Magyar-, Horvát-, Dalmát- és Tótországunk bánjává kegyelmesen kinevezni méltóztattunk, eléggé vakmerő volt ezen tartozott engedelmeséget megtagadni. Mi, Horvát-, Dalmát- és Tótország királya; — mi, kinek személye előttek szent, mondjuk nektek horvátok és szlavoniták, szent a törvény is és szentnek kell lennie, mi esküt tettünk az élő istenre, hogy mi magyar koronánk épségét, az alkotmányt és törvényt mind magunk megőrizzük és megtartjuk, mind mások által megtartatjuk.«

Valamivel alább, ott, a hol a leirat István főherczeg-nádornak ad utasításokat, viszont ez a passzus olvasható:

... Nektek tanuknak kell lennetek mindazokról, melyekkel a bán vádoltatik; nektek látnotok kellett, hogy ő üldözte mindazokat, kik Horvátországnak Magyarországgal összeköttetését fentartani akarták, kiket hivatalukból kénye-kedve szerint letett, hogy azok ellen, kik az ő politikájának nem hódoltak, rögtönítelő bíróságot hirdetett, ez által számos családot megszőkésre és kiköltözésre kényszerítvén. Nektek látnotok kellett, hogy a bán a törvényesen kinevezett főispánoknak lehetlenné tette hivatalukba lépniök, hogy kamarai pénztárukat erőhatalommal lefoglalta, sőt ezen erőszakoskodások végrehajtására tulajdon fegyveres erőket használta.«

A leirat oda lyukad ki, hogy V. Ferdinánd felségsértőnek és hazaárulónak jelentvén ki a rakoncziatlankodó horvát bánt, megbizsa báró Hrabovszky János altábornagyot, hogy tartson szigorú vizsgálatot s a lázadó Jellasichot foszssa meg nemcsak báni méltóságától, hanem összes katonai tisztségeitől is.

Megtörtént.

A jó V. Ferdinánd, a ki ebben az időben már teljesen a bécsi kamarilla s főleg

Ferencz Károly főherczeg éleseszű neje, a Magyarországra nézve szomorú emlékü Zsófia főherczegasszony befolyása alatt állott, megbotráncokozott a »hazaáruló« bán szennyes dolgai fölött, s elérkezettnek látta az időt arra, hogy azt az embert, a ki védtelen családokat kényszerített erőszakoskodásai által menekülésre, sőt nemcsak, hanem a ki a kamarai pénztárt is erőhatalommal kerítette birtokába: elmozdítsa állásától s egyszersmindenkorra ártalmatlanná tegye.

Ez volt 1848. június havában Jellasich József báró horvátországi bán, ugyanaz, a kinek sírját a Fiumében állomásozó Jellasich ezred, bajtársi tisztelete és örök emlékezte jelölül koszorúval díszítette föl.

Ha Ferdinánd királyon állott volna a dolog, a magyar történelem lapjai Jellasichról egyetlen egy gyalázatos ármányt sem jegyezhetek volna föl 1848. június 10-ke után. A jólelkű, egyenes, nyíltszívű fejedelem, a ki nem szenvedhette a zavargásra való hajlamokat, gyűlölte az izgatást, de gyöngébb volt annál, semhogy az ellenségeskedés szítására minden alkalmat megragadó kamarilla titkos, ám biztos nyomokon haladó cselvetéseit tekintélyének erejével még csirájukban elfojthatta volna, a nyilvánosan felségsértőnek és rablónak elnevezett Jellasichot mindörökre ártalmatlanná tette volna. A kamarilla ez időtájt azonban már jóformán számba se vette többé a fejedelmet. Azt tette, a mit akart. Zsófia főherczegasszony s a fejedelem teljes bizalmával dicsekvő János főherczeg úgy tudták intézni a dolgot, hogy a felségáruló horvát bán személyesen merte fölkeresni Innsbruckban a királyt s általa audiencián is fogadtatott. A kihallgatás háromnegyed óráig tartott. Ferdinánd kemény szavakkal lobbantotta a meghunyászkodást szimuláló Jellasich szemébe azokat a jogos vádakot, a melyek következménye a június 10-ki királyi leirat volt s utasította, hogy Zagrabbra érkezve, igyekezék kibékíteni a magyar közvéleményt, a mely a horvátországi szemérmetlen kikapások miatt ellene lázadt.

Szabadságharcunk története bizonyítja, hogy miképen békítette ki az innsbrucki siker által most már teljesen elkapott horvát bán a magyar közvéleményt.

Náncy környékén este 8 órakor jártunk. Egy órai várakozásunk lévén, megtekintettük a pályaházhoz közel fekvő téren, a mely villamos fényárban uszott, Thiers álló szobrát, mely kissé jobban sikerült, mint Budapestén Deák Ferencz ülő szobra. Nagyon sajnáltuk, hogy a Wörthnel eltöltött két unalmas óra nem Náncyra esett.

Párisba augusztus elsején reggel öt órakor értünk, és debreczeni polgártársunk, Pongor ur ajánlatára, a ki 20 évig volt párisi citoyen, a commune rémuralma még ott érte, egyenesen a Hotel Blondebe hajtottunk, a mely fogadónak Mayer Sándor ur a tulajdonosa, magyar ember, kinek szeretetreméltósága ott-tartózkodásunkat még kedvesebbé tette. A francia elözékeny, barátságos, élénk, hasonlít a magyar vérhez. — Mayer Sándor ur naturalizált francia, — mintha csak a magyar-francia keverék folya ereiben, tullesz mindegyiken. — A prussient jobban gyűlöli a benszülött párisinál, pedig mikor Gambetta a rhóni hadsereget szervezte, még derék két kis fia a világon sem volt. De a revanche eszméje épen úgy tölti el, mint bármely francziát, és reméli, hogy serdülő fiai a csatatéren babérokat fognak aratni.

Ezen kedves házigazdánknál kellemes otthont találván és lerázván magunkról a gőzös füstjét és koromját, alig vártuk, hogy a Boulevard Sebastopolon végig sétálhassunk. — Megjegyezzük, hogy Hotel Blondel Páris legélénkebb pontján van, a Boulevard Sebastopol sarkán. Mayer urat a párisiak le pére des Hongrois-nak keresztelték el, de meg is érdemli, mert honfitársainak szives utbaigazítással és jó tanácsal a legkészségesebben szolgál.

Jókor reggel volt, láttuk, miképpen tisztogatják Páris utcáit. Az utcakaparók és seprők nem kavarnak fel a port a sétáló orra alá, mint Debreczenben, hanem gépezettel, kefe-seprőkkel takarítják az utakat, nem kevesebb csinnal, mint mi nálunk a szobákat. Igaz, hogy vízzel bőségesen rendelkeznek, de nincsen is a pornak semmi nyoma.

A közel fekvő Halles Centrales-t, központi árucarnokokat vettük első sorban szemügyre, melyek 80,000 négyszög méternyi területet foglalnak el és közel 60 millió frankba kerültek. De azonkívül minden városnegyedben vannak kisebb árucarnokok. Minálunk is elkélne egy központi árucarnok, a városi hatóságnak szakitani kellene a szűkkebiúséggel, a piacz-utcái

Tizenkilencz nappal a királyi leirat után, jun. 29-én már Zágrábban volt s ott a legnagyobb lelkesedéssel fogadták őt. A horvátok mámoros elragadtatással kapták vállakra a »nemzeti hőst« s hallani sem akartak róla, a midőn Jellasic, előre kiszámított hatásra, azal hozakodott elő, hogy a horvátok ne csak testvérei legyenek a magyaroknak, hanem szolgálói is. Ez a perfid kijelentés aztán épen elég volt arra, hogy az ekkor már végsőig ingerelt horvátok a kamarai pénztárt eltolvajló nemzeti hőst teljhatalommal felruházott diktátorrá kiáltásák ki.

Innen kezdődik Jellasic ama gyászos emlékü szereplése, a mely őt Magyarország jellemtelen, a tisztességet mindenképen nélkülöző, közönséges ellenségeinek sorába avatta föl. A történelem gondoskodott róla, hogy cselekedetei teljes hűségükben maradjanak az utókorra. Ezek a cselekedetek tele vannak gyávasággal, férfiatlansággal, árulással és a nagy dobbal hirdetett nemzeti hazafiságnak ama kozmopolitizmusával, a mely jó pénzért szívesen arczul ütötte volna kedves horvátjait, ha ebből a tuloldal nagyobb haszonra lett volna ki látása.

Szeptember 11-én kelt át a bécsi forradalmi párt hívséges szolgálatában Jellasic a Dráván, hogy inaugurálja azt a polgárháborút, a mely nemcsak közjogunknak és alkotmányunknak volt a lehető legotrombább megsértése, de szándékos kijátszása is egyuttal annak a több ízben följánlott kiegyezésnek, a melyben a vérontástól irtózó Batthyány Lajos gr. még akkor is bizott, a midőn Jellasic fegyveres had élén Magyarország területére lépett. A kiegyezés megajánlása természetesen hiábavaló kísérlet volt. Megalakult Nyáry, Madarász, Pálffy, Zsembery, Patay és Kossuth Lajos személyében a honvédelmi bizottság s a Bécsből sugalmazott Jellasic polgárháborura szólító keztyűjét, a semmiféle körülmények között nem hátrálható magyar kormány ezzel fölvette s a harczt el fogadta.

Pöffeszkedő göggyel, a tehetségnélkül való szük kaliber teljes önmaga biztában vezette Jellasic szept. 29-én első csatájukba a maga hű horvátjait, Pákozdi körül. Az ütközetet fényesen elvesztette. Visszaszökött Székesfehérvárra, onnan Győrbe, onnan tovább . . . Min-

dig futott ez a közönséges farkas a mint Madarász L. elnevezte. Jellasic egyetlen-egyszer sem hozott még katonai dicsőséget sem, annak a kardbojtnak, a melyet oldalán viselt. A magyar történelem kormentárokkal kíséri Jellasic szereplését, s hogy ezek a kommentárok, a melyek nemzetünk ez egyik legbrutálisabb ellenségével szemben a jogos elkeseredés egész erejével nyilatkoznak meg, nem tulzások, annak legfrappansabb bizonyítéka az, hogy Jellasic szerepléséről, s főleg katonai talentumáról az osztrák (nem hivatalos) katonai írók is leplezetlen kicsinyléssel nyilatkoznak.

Ime ez az az ok, a melyért ezt a röptében hevenyészett historiai croquis-t ide jegyeztük. Jó tudni, hogy most is arról a Jellasic József tábornokról van szó, a kit a fejedelem az 1848 jun. 10-iki proklamációban hazaárulónak, s a kamarai pénztár eltolvajlójának nevezett el.

BELFÖLD.

A delegációkat a király november hó 3-ra hívja össze. A közös költségvetés tervezését a közös miniszteriumok már elkészítették ugyan, az azonban véglegesen még nincs megállapítva. E végből a nagy hadgyakorlatok befejezése után szeptember 18-tól kezdődőleg, Bécsben, a király elnöklése alatt közös miniszteri tanácskozások lesznek, melyekben a magyar kormány részéről Szapáry miniszterelnök és Wekerle pénzügyminiszter fognak résztvenni.

A horvát hazafiak bomlása. Mint Zágrábból jelentik, Folnegovics képviselő meghasonlott a Starcevic párttal és valószínűleg ki fog belőle lépni. A szakadásra az szolgált okul, hogy Folnegovics szerkesztette és aláírta a kiállítási bizottságnak nyilatkozatát, a kiállításon való tüntetések megakadályozása érdekében.

Elhunyt főispán. Hertelendy József torontálmegyei főispán, a főrendiház kinevezett tagja, Marillán, életének 58-ik évében elhunyt.

Képviselői beszámoló. Kemény Pál, a zirczi kerület függetlenségi párti képviselője, Cseszeken vasárnap fényes sikerrel tartá meg beszámoló beszédét. Nagy lelkesedés mellett beszélt egy órán keresztül. A választók nevében Hofbauer Pál lelkész megköszönte a képviselő fáradozását és jelezte a választók rendületlen bizalmát.

disziti a gyönyörű két szökőkút. Körülveszik a parlament, a tuillériák kertje, a Madeleine, a Champs Elysées a távolból feltűnő diadalívvel, az Arc de triomphe de l'Etoile-lal. Betekint ide a kiállítási térről, a Mars mezőről, az Eiffel-torony. Este kivilágításakor még impozansabb a tér, ekkor az Eiffel-torony villamos fényt áraszt és az ezer, meg ezer láng az Champs Elysées-n egészen a diadalívig belátszik.

A Madeleine templom megtekintése után omnibuszra ültünk és a Boulevard Madeleine, Boulevard des Capucines, Bld. des Italiens, B. Montmartre, B. Poissonière, B. Bonne Nouvelle és B. St. Denisen át haladva, a B. Sebastopol sarkán leszálltunk és gyalog visszamenve a B. Poissonière-re, az ott lévő Duval-fele restaurációban megebédeltünk. A Duval-fele helyiségek a leglátogatottabbak, huszonöt van belőlük Páris nagyobb utcáin és terein, sokszor helyet sem kap az ember, ha idejében nem megy. Jó ételekkel és italokkal szolgálnak itt mérsékelt áron. Nőpincézerek szolgálnak fel fehér ujjal, kötővel, fejkötővel. A Duval-fele restaurációban a bemenetnél jegyet kap mindenki, azzal leül valamelyik asztalhoz, a felszolgáló nő ezen jegyre írja a megrendelt étel és ital árát, azután

KÜLFÖLD.

A chilei forradalom. Valparaisóból jelentik, hogy a csöcselék Balmaceda leverése után nagyszámu házat felgyújtott, a melyek Balmaceda hiveinek birtokát képezték. A kár két millióra rug. A fosztogatók közül, a kiket csak a lőfegyverek alkalmazásával lehetett elnyomni, kétszázan maradtak halva. Santiagóban Balmaceda palotáját és a kormány más tagjainak házeit felgyújtották. A városban nagy a panik. Az összes üzleteket bezárták. Valparaisóból erős csapatot indult Santiagoba Baquedano tábornok támogatására, a ki ott a rend helyreállításán fáradozik. Balmacedáról semmit sem tudni. — azt hiszik, hogy az Andeseken át elmenekült.

Párbajozó török miniszterek. Az igazhitű muzulmánok még szigorubbantiltja a hite a párbajozást, mint akármely más vallásu halandónak. Ritka eset is az, hogy török ember ilyen törvényes harcban álljon egymással. És most mégis az történt — ha ugyan igaz az erről szóló konstaninápolyi hír — hogy két török miniszter tört fegyveres kézzel egymás életére. Az egyik Ali Saib pasa, az elhalt hadügyminiszter, a másik Hassan pasa, tengerészeti miniszter. Saib pasa halálát állítólag ebben a párbajban kapott sérülése okozta, a miért Hassan pasát a szultán utasította, hogy adja be lemondását.

Ujdonságok.

* **»Az eskütvő«** című beszélyünk, mely olvasóink körében általános tetszéssel találkozott, a tegnapi számban véget ért. »Csarnok-rovatunk számára ismét gondoskodtunk érdekes közleményről: mai számunkban ugyanis megkezdjük a híres francia író Dumas Sándor »Ezeregy éjszaka« című érdek-feszítő regényének közlését, Publik Ernő tehetséges ifju munkatársunk sikerült fordításában. A nagyérdékű regényt előre is ajánljuk olvasóink becses figyelmébe!

* **Az iparos tanoncok rajztanítása.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a következő rendeletet intézte valamennyi kir. tanfelügyelőséghez, — az iparos-tanonciskolák rajztanítása tárgyában: Az iparos-tanonciskolákban a rajztanításnak gyakran nincs meg a kellő eredménye a tanulók nagy száma és a rajztanításra képesítéssel bíró elegendő tanerő hiánya miatt. Hogy tehát a rajztanításra különösen ráutalt tanoncok sikeresebb oktatásban részesüljenek, a kereskedelemügyi magyar kir. miniszter ural egyetértőleg a következő eljárást állapítom meg: A rajztanulás alól felmenthetők azon iparos tanoncok, kiknek az általuk tanult iparágban a rajzolásra nincs föl-

a pénztárná! ülő nőnek kifizetvén a számlát, a saldirozott jegyet a kimenetnél elszedik.

Délután megtekintettük a Place de la Republique-t, Páris legszebb szobrával, azután a Bastille-tér, a hol most a juliusi forradalom emlékére és dicsőítésére a 42 méternyi magas juliusi bronz-oszlop áll.

A négyszáz éves, tíz lábnyi vastag falakkal bíró Bastille-t, mely az önkényuralmat hirdette, a hol sok szabadságszerető népbarátot záratott el életfogytiglan és végeztetett ki a zsarnokság, elfoglalta a hősiés párisi nép a forradalom kitörésekor 1789. jul. 14-én. — Az oszlopon következő felírás olvasható: »A közszabadságért küzdött francia polgárok dicsőítésére.« (»A la gloire des citoyens français.«)

Innen a Szajna partján végimentünk lóvonaton, utközben látván a diszes városházát. Azután másodizben megnéztük a Tuillériák kertjét, a honnan a Vendome-térre mentünk, a melyet 1200 orosz és osztrák elfoglalt ágyukból öntött 43 méternyi magas oszlop disziti.

Dr. Legányi.

házigazdák és kereskedők partikularis érdekével nem kellene bibelődni, hanem a pécsi-sort és egyéb szennyező lomot kilóditani a főpiacról megfelelő és alkalmas helyre. Inkább a közegészségi jelentőséget, mint egyes kereskedők, házigazdák felremagyarozott érdekét kellene szem előtt tartani.

A Boulevard Sebastopolon megreggelizvén, megizeltük a párisi kávét, mely jónak és erősnek egyáltalában nem mondható, de annál kevésbé árt a gyomornak, mert kevés coffein van benne. A reggeli sétát gyalogosan folytatván, bejártuk a Rue de Rivoli egy részét, ezen utca Paris leghosszabb utcája, három kilométernél hosszabb, utközben találtuk a Louvre-t, a Place de la Concorde-ot, mely nemcsak Páris, de a világ legszebb tere, most az egyetértés nevével viseli, és nem látszik meg rajta, hogy a rémuralom alatt 1793—95-ig több mint 2800 embert fejeztek le itten, köztük XVI. Lajos királyt.

Ezen tér 300 méternyi hosszú és 200 m. széles, közepén áll az egyetértés oszlopa, a lüksori obeliszk, egy 22 méternyi magas, rózsapiros egyiptomi márványból egy darabban kifaragott oszlop, melyet az egyiptomi Mohamed Ali pasa ajándékozott Fülöp Lajosnak. Továbbá

tellenül szükségük; ilyenek: a mészáros, hentes, szappanos, borbély, fodrász, fésűs, kefékötő, timár, szalmikészítő, kéményseprő, molnar, sütő, pék, kötélverő, ruhatisztító, bőcskorkészítő, kávé és koresmáros-tanonczok, továbbá a kereskedő-tanonczok. Szükséges azonban, hogy a rajztanulás alól felmentendő ezen tanonczok a rajztanításra megállapított órák alatt az iparos-tanoncziskolában az általános ismeretek tantárgyaiban gyakoroltassanak. Egszermind elrendelem, hogy a polgári vagy középiskolák négy osztályát sikerrel elvégzett iparos (kereskedő) tanonczok, tekintettel nagyobb előképztségükre, az iparos-tanoncziskolákban tanított általános ismeretek tantárgyainak tanulása alól a rajztanulás kötelezettségének fentartása mellett felmentendők. Az így felmentett tanonczok közül a rajztanulás alól is felmenthetőek azok, kik a fent elősorolt iparágakat tanulják, vagyis kiknek az általuk tanult iparágban a rajzolásra nincs föltétlenül szükségük. A kérdéses felmentéseket a kir. tanfelügyelő adja meg az ipariskolai bizottság jelentése alapján.

* Ellenőrzési szemle. A m. kir. 3. honvéd ezred kiegészítő parancsnokságával egyetértőleg megállapított terv szerint az ellenőrzési szemle városunkban f. é. október hó 19. 20. dik napján reggeli 8 ó. a peterfia-utcai honvédlaktanyában fog megtartatni. Miután az ellenőrzési szemlére megjelenni kötelezett honvéd behívása — az eddig szokott módtól eltérőleg — a felsőbb rendeletek és az 1889. évi VI. védtörvény utasítás 3. rész 36-ik szakaszának 1-ső pontja értelmében nem behívó-jegyek, hanem az általános és nyilvános hirdelmények kifüggesztése által eszközöltetik: az ellenőrzési szemlére minden tartósan szabadságot és tartalékos honvéd, különbség nélkül arra, ha valjon az Debreczenben illetékes, vagy pedig városunkban csak ideiglenesen tartózkodik, honvéd igazolványi könyvecskéje elhozatala mellett, a fent kitett helyen és időben, minden további idezés vagy felhívás bevarása nélkül az ellenőrzési szemlére megjelenni tartozik. Az eszetesi és özevegési bizonyítványok elhozatala nem kívántatik. — Hogy pedig az ellenőrzési szemle által mindenki foglalatosságában a leg-rövidebb időig gátoltassék, a megjelenésre a következő sorrend állapittatik meg, ugymint: Az 1891-ik évi október 19-én az 1880., 1881., 1882., 1883., 1885., 1887., 1888., 1889. és 1890. évben sorozott honvédek és családi tekintetből a tényleges szolgálat alól felmentett pottartalékosok, ugyszinte az 1880-ik évben a közös hadsereghez sorozott és az 1890-dik év végével a honvédséghez áthelyezett tartalékosok. Az 1891-ik évi okt. 20-an az 1880., 1883., 1887. évben sorozott, és a közös hadseregből áthelyezett 1880. évbéli tartalékos huszárok, tüzérek, szekerészek és a városunkban tartózkodó más községbeli születésű idegen m. kir. és császári királyi osztrák zászlóaljokhoz tartozó szabadságos és tartalékos honvédek. — Az ellenőrzési szemlén megjelenni nem kötelezettek azok, kik az 1891-dik évben tényleges szolgálatban állottak, — továbbá katonai kiképzetésben vagy fegyvergyakorlatokban részt vettek és az 1879-dik évbéli sorozott és tartalékos honvédek. Az utószemle a fent kijelölt helyen folyó évi november hó 21. és 23-dik napján reggeli 8 órákor a m. kir. 3. honvéd gyalog ezred I. zászlóalj Peterfia-utcai laktanyájában lesz. A szemlén megjelenni kötelees kürtösök a szemle napján reggeli 7 órákor a szemlét tartó tiszt urnál jelentkezni kötelesek. Ha valaki a megjelenni kötelezettek közül a fő- és utó szemléről is elegendő ok nélkül elmaradna, — a katonai fegyelmi büntetés alá fog vonatni. Debreczen, 1891. szeptember 1. — A városi tanács.

* A debreczen-n-létai helyi érdekű vasut ügye meg mindig egy állapotban van. Az előmunkálatokra önként vállalkozott Sanderoup és társa vasutépítő cég mindekkor nem bocsátotta a f. év elején eszközölt munkálatok iratait a végrehajtó bizottság rendelkezésére; a bizottság aligha kapja meg azokat szeptember 15-enél előbb. Legalább a cég azzal biztatja a bizottságot, hogy szeptember közepéig eleget tesz megbízatásának.

* Dalestély. Meghívó, a debreczeni daleylet által 1891. szeptember hó 3-án esütörtökön a »Margit« fürdő disztermében. Mácsay Sándor karnagy vezetése és Rácz Károly zenekara közreműködése mellett tartandó zártkörű dal- és zene-estélyre. — Műsor: »A rózsza« Storchtól. »Cserebogár« Dopplertől. »Öseink emléke« Hubertől. Rácz Károly zenekara kíséretével. »Bücsü« Riegertől. »Búsan dalol« Nikolicstól. »Rákóczi« Hubertől. Rácz Károly zenekara kíséretével. Kezdeté este fél 9 órákor. Belépti-díj személyenként 1 frt. Család-jegy 3 személyre 2 frt. Egyleti alapító s pártoló tagok szabadjegyeiket használhatják. A szabad-jegy 3 személyre érvényes. — a család többi tagja a belépti-díj felét, vagyis személyenként 50 krt fizet. Alapító vagy pártoló tagsági aláírást! a pénztár a dalestélyen elfogad. Az előnökség. A meghívók kívánatra előmutatandók. A helyi vasut éjféltán fél 2 órákor a közönségnek rendelkezésére áll, melyre a pénztárnál a belépéskor, 10 krnyi díj lefizetése mellett, személy-jegy váltható.

* Szabadságharcunk emlékeinek kiállítására vasárnap tömegesen tölt a közönség. A kiállítás helyiségének nyolcz terme reggeltől estig tömve volt látogatókkal. Nagyszámu vidéki látogatók is voltak. Az orsz. képviselők közül is számosan rándultak fel Budapestre az érdekes kiállítás megtekintésére. Általános dicsérik a kiállításon látható arcképek élethűségét. Olyan kitünően sikerült Széchenyi István arckép pl. mint a minőt Széchenyi Béla gróf bocsátott a kiállítás rendelkezésére, ekkoráig nyilvános helyen nem volt látható. A ki ezt az arcképet még nem látta, nem is ismeri igazán az 1848. előtti gróf Széchenyi István arczvonásait. A kiállítás Kossuth-szobájában legközelebb kiteszik közszemlére ama remek beszéd szövegét, melyet Kossuth Lajos a mult esztendőben az aradi vértanuk szobrának leleplezése alkalmából egy fonografba mondott. A fonograf tulajdonosai e beszéd szövegét ekkoráig a nyilvánosságnak nem engedték át s a fonograf-tulajdonosok intézkedése folytán e megható szép beszéd most sem lesz másutt olvasható, csakis a szabadságharci emlékek kiállításában. — A kiállítást a lefolyt héten összesen 7250-en látogatták. — A kiállításba beküldték Erdősy Imre piarista szerzetes, a branyiskói pap arcképet. Bársony János beküldte Nagy-Károlyból a lengyel légió pecsétnyomóját, középen a lengyel sással e körirattal: »Legia Polska.« H. Pauli Mariska kiállította István nádornak porczellánra égetett szines miniatúr mellképét, Gire Károly pedig a Kossuth-családnak általa festett czimerét küldte be.

* Az ügyvédi kamarából. A debreczeni ügyvédi kamara részéről közhírré tétetik, hogy Frank Imre büdszentmihályi ügyvéd, székhelyét a kamara területén belül Hajdu-Böszörménybe tette át; továbbá dr. Kiss Dániel debreczeni ügyvéd, törvényszéki jegyzővé történt kineveztetése folytán, a kamara lajstromából kitöröltetett.

* Az emelkedő épületek. Rohamosan épül a peterfia végén az új közkórház. A falak már teljes magasságban állanak s kihallatszik a kerített udvarból az ácsok kopácsolása, a kik a fedélzet faalkatu vázát csaknem egészen összeállították. A ker és iparbank épülete is maholnap fedél alá kerül s még a hideg napok előtt büszkén fogja mutatni, hogy mire képes az ott összehalmazott, rengeteg kéz serény munkálkodása.

* Szállítás a kir. honvédség részére. A Budapest, Félégyháza, Békés-Gyula, Jászberény, Zilah és Borosjenő állomásokon fekvő honvéd-esapatok részére az 1892 év folyamán szükséges kenyér, zab, szén, alom és ágy-szalmát, tűzifa és kőszén szállításának biztosítására 1891 évi szeptember hó 30-án az előbb megnevezett helyeken kizárólagosan írásbeli ajánlatok útján nyilvános tárgyalás fog tartatni. Miről az érdekeltek, különösen a községek és a termelők ez uton is értesittetnek. Debreczen 1891 augusztus 25. A kereskedelmi és iparkamara.

* Szerelem és szubordináció. Nagy mértékben foglalkoznak most Bukarestben egy szegény katona esetével, a kit élet-hosszig tartó várfogságra ítelt a hadbírószág azért, mert megverte a hadnagyát. Ezert ugyan nálunk is eltették volna pár esztendőre ezt a vitezet, de a dolog olyan körülmények között történt, hogy egyáltalán kétséges, vajon érdemel-e a katona e cselekedetért büntetést. — Koschakarni ugyanis, így hívják a katonát kedvesénél találta Zadik hadnagyot, s azért aztán jól elpáholta. Az a kérdés már most, hogy a szubordináció jogosult-e ebben az esetben. A közönség és a sajtó nem tartja annak, de a hadbírószág más véleményen van, a mit azzal bizonyított, hogy olyan rettenetes szigorussággal járt el a szegény katonával szemben. Az egész közvélemény felzudult ez ítélet ellen s az ellenzéki sajtó erőlyesen követeli, hogy hasonló esetekben a polgári bíróságra bízzak az ítékezést. — A dolgot nem hagyja annyiban a közönség. Az ország minden részéből aláírásokat gyűjtenek egy kegyelmi kérvényhez, melyet a szerencsétlen katona érdekében a királyhoz fognak benyújtani, sőt még a képviselők kamarája is foglalkozik majd a dologgal.

* A gazdasági bizottság f. hó 7-én d. u. 4 órákor a városháza nagy termében ülést tart.

* Mily könnyen lehet aláírásokat szerezn! Egy angol fogadásból több ivre terjedő kérvényt szerkesztett, melynek eleje az olvasó részvétét az egyház fejlődésére fordította s végtelen szódagályban áradozott. Egészen az irat végén az a barátságos kérelem foglaltatott, hogy a yorki püspök — akasztassék föl. A mint e nemeslelkű petíció alatt néhány ismert név volt olvasható, csakhamar száznál többen írták alá s a fogadás meg volt nyerve.

* Az élet nyomorúságát egy amerikai lap a következőképen bizonyítja: Gyermekkorunkban a fogfájás kínoz, ifjúkorunkban a szerelm nem hagy nyugton, férfikorunkban gyomrunkkal vesződünk, — öregkorunkban a halálfélelem rabolja meg álmainkat; hozzá még az is gyötör, hogy halálunk után az örökösök pórt támasztanak végrendeletünk ellen és vagyonunk legnagyobb része hálátlanok zsebébe kerül!

* Alföldi Károly táncztanító körutjából haza érkezett, táncziskoláját még e hó elején megnyitja. Jelentését lapunk legközelebbi számában közölni fogjuk.

* Köszönetnyilvánítás. A debreczeni munkás daleylet zászló alapja javára Raics Lajos ur tiz forintot adományozott. — Fogadja fentnevezett kegyes adakozó a munkás daleylet hálás köszönetét. Zech József, egyleti pénztárnok.

Ballagi Mór. Közéletünk egy nagy-érdemű férfja, a magyar tudomány egyik Nesztora, Ballagi Mór tegnap reggel hetvenhat éves korában meghalt. Csaknem hatvan éven át szolgálta Ballagi szakadatlan buzgalommal és sikerrel a magyar nyelvet és irodalmat s ez utóbbinak félszázados fényes fejlődését minden egyes fázisában végig kísérte. A szabadságharcban a csatatéren, máskor a tanári, szerkesztői és írói pályán egyaránt nemes lelkesedéssel szolgálta a hazát s a magyar nemzetiség ügyét és műveinek hosszú sorával legtermékenyebb íróink között foglal helyet. E művek nemcsak belső becsük miatt érdemelnek figyelmet; szokatlan gyakorlati értékük és hatásuk is volt s a magyarság terjesztésének lettek kiváló tényezői. Ballagi Mór sokoldalú tevékenységében különösen a magyar nyelv és nyelvtudomány körül szerzett fényes érdemeket, e téren egyik vezére volt a neolog iránynak s élete utolsó szakáig bátran és szellemesen folytatta a küzdelmet az orthologia szélsőségei ellen. Az elhunyt életrajzi adatait a következőkben foglaljuk össze: Ballagi Mór 1815. márczius hó 17-én született Zemplénmegyében Inócon. Tanulmányait a sárospataki kollegiumban kezdte meg s azután külföldön folytatta, majd Budapestre visszatérve, itt a bölcsészet tudorává

avattak. Ezután különféle intézeteknél mint tanár működött. Tanári elfoglaltsága mellett különösen a nyelvtudományról foglalkozott s megírta magyar s német szótárát. A nyelvtudomány terén szerzett érdemeiért a magyar tudományos akadémia 1840-ben szeptember 5-én levelező, majd 1858 december 15-én rendes tagjává választotta. Tavaly szeptemberben ünnepelte akadémiai tagságának félézredes évfordulóját. Ugyancsak tudományos érdemeiért a király a királyi tanácsosi cízzel tüntette ki. Ballagi Mór betegsége május hó 21-én kezdődött, a mikor szélhűdés érte. Ez azután ágyba döntötte, s azóta jofórman élőhalott volt. Betegsége ideje alatt legnagyobb részben magán kívül volt s családja tagjai és ismerősei alig beszélhettek vele. Orvosa dr. Székács Béla egyetemi tanár, amennyire lehetett, enyhítette a beteg szenvedéseit. A hosszas betegség és szenvedés lassankint kimerítette életerejét és tegnap reggel hat órakor csöndesen jobblétre szenderült. Az akadémia küldöttségileg képviselteti magát a temetésen és koszorút küld a ravatalra. A temetési szertartást Szász Károly püspök fogja végezni.

Drágul a kenyér! A gabona árának folytonos emelkedése ep olyan kellemes hangulatba ejtette az ország gazdaközönységét, — mint a mennyire kezdi megdöbbeneni ennek természetesen következménye a szegényebb lakosságot, különösen a nagy városokban. Budapesten már is észrevehető a kenyér megdrágulása, bár eddig nem mindenütt, vagy legalább nem jelentékeny mértékben jelentkezett: de már a péksütemények megdrágulása annál határozottabb alakban nyilvánul. A budapesti sütők, czukrászok és mézeskalácsosok ipartestületének sütőosztálya ugyanis elhatározta, a hogy lisztárak tetemes emelkedése következtében a péksütemények árát felemeli. A »friss« süteményből:

egy darab 2 kr (eddig is ennyi volt)
2 » 4 » (eddig 3 kr)
3 » 5 » (eddig 4 kr)
6 » 10 » (eddig 8—9 kr) lesz.

Tíz kr-ért eddig 8 db süteményt lehetett kapni, az áremelés tehát aránytalanul nagyobb, mint a milyen a lisztárak emelkedése.

Eladó ház és föld.

Darabos-utca 1000-ik ház szám alatt levő utcára, **15 öl széles, 8 szobából álló ház**, építésre különösen alkalmas telekkel. Ondódi (Czucz) 40 öl földjével, mely tanyai épülettel is el van látva, avagy a nélkül is eladó. Megjegyzendő, hogy a házteleknek fele is megvehető. — Értekezhetni a fentjelzett házszám alatt lakó tulajdonossal.
406 3—1.

Irodalom és művészet.

Az Emke uti kalauza Magyarország erdélyi részében. Az erdélyrészi magyar közművelődési egyesület ismét nagy-érdemű munkát végzett: megíratta és kiadta a szép Erdély uti kalauzát egy 340 oldal terjedelmű pompás kötetben, az angol Murray és a német Baedeker ismeretes szisztémája szerint. Fontos ez a könyv nemcsak azért, mert a magyar utazók ezreit fogja hazánk és gyönyörű vidékeire vonzani, de azért is, mert turisztikai irodalmunkban mind mostanáig a legkiválóbb munka. Semmi nyoma benne az izetlen dilettantizmusnak, vagy a mi még rosszabb: nyílt reklámcinálásnak, mely e nemű könyveinkben oly sűrűn burjánzott. Ez az uti kalauz a tiszta magyarság és tudomány alkotása, óriási szorgalom és példás pontosság műve. Főlérdélynek egy nagy monografiájával, mert megvan benne minden, a mit eddig a kutatás fel-

tárt; s nem tudja az ember, mit csodáljon inkább: az ezernyi ezer részlet összegyűjtését-e, vagy azt a rendkívül tiszta csoportosítást, mely e roppant materia sokaságot egybefoglalta. Az Emke e nagy munkát 16 vármegyei fiók-választmánya között osztotta föl. — A fiók-választmányok az egyes vidékek leírását az állapotokat legjobban ismerő tagokra bízták. Hory Béla, Szentgyörgyi Lajos, Merza Lajos, Ternér Adolf dr., Soós Antal, Wolff Gyula dr., Nyárády Dénes, Nemes Ödön, Papp Ferencz, ifj. Gáspár János, Teglás István, Nagy I., Gagyí Samu, Hunfalvy Lajos, Konez József, Solymossy Lajos dr., Molnár Karoly, Steiner Janos, Rombauer E., Gyárfás Győző, Imecs F. Jakó és Becze Antal vettek részt e munkában s a kéziratokat Teglás Gábor dévai főreáliskolai igazgató rendezte el, Merza Lajos mérnök közreműködésével. Így termett ez a kitünő mű, mely a tudományos becset a gyakorlati hasznossággal párosítja. Ugy gondoskodik olvasójáról, mint egy tapasztalt jóbarát; életre való tanácsokkal szolgál, utbaigazítást ad minden lépten-nyomon. — A kötetben öt város térképe van meg és melléklet gyanánt az erdélyi részek turista-mappája. A könyv a piros vászon kötetből a nyomtatás módjára az ismeretes Baedekerek mása; becsületére válik a kolozsvári közművelődés társaság sajtójának. A vaskos könyv ára pedig — egy forint, vagyis több, mint félig ajándék, mert a külföldi hasonló kalauzok ára legalább is három annyi szokott lenni. Később megjelenik idegen nyelveken is. Az Emke igazgató választmánya e szavakkal bocsátja útjára a Kalauzt: »Vezesse békességben hazánk délkeleti felföldjén, a lelkiismereti szabadság és nemzeti önfentartás véráztatta földjén a jószándéku utazót. Magyarország fellegvárán és őrhelyén keresztül öröm legyen tartózkodása s erdőn-mezőn át utjában a testvériség és szabadság vidám dala zengjen!«

Munkácsy Mihályról a »Bp. H.«-nak a következőket írják: Munkácsy Mihály e nyáron is szorgalmasan dolgozott luxenburgi birtokán. Alig ért rá, hogy néhány napra Ostendébe menjen pihenni. A belga tengeri fürdőből egy napra Párisba is ellátogatott, hogy véglegesen intézkedjék Neuillyben emelendő nagy műterme építését és berendezését illetőleg. Ismeretes, hogy e műterem egyenesen a honfoglalás képe számára készül. A mester Kulpachban már befejezte e kép nagyobb vázlatát és mint örömmel mondja »most már, hála Istennek, teljesen tisztában van a tárgyával.« Agyában a kép már végleg elkészült. Ez pedig szerinte a fődolog. Szeptember végén haza jó Magyarországra, hogy a kellő történelmi és néprajzi tanulmányokat megtehesse a helyszínen. Egyelőre befejezi kulpachi jószágán Párisban elkezdett képeit, melyről annak idején röviden már megemlékeztem. A komoly munkát felváltva követi a vig szórakozás, mert a Munkácsyék kastélyának majdnem mindennap vannak vig és kedves vendégei. Párisi, angol és amerikai barátjaik egymás kezébe adják a kilincset. Volt több magyar vendégük is.

Az orosz nemzeti himnusz eredete. Ama kiváló szerepnél fogva, melyet az orosz nemzeti himnusz jelenleg Franciaországban játszik, bizonyára nem lesz érdektelen e zenemű származási története. A himnusz még nincs 60 éves és Miklós császár uralkodása alatt keletkezett. Midőn a császár 1833-ban a hegedűművész, zeneszerző, tábornok és szárnysegéd Lvov Alexei Federovics kíséretében Poroszországba és Ausztriába utazott, a bécsi és berlini katonai zenekarok orosz himnusz híján saját országuk himnuszával üdvözölték. Miklós császár kellemetlenül érintette az eset s alig hogy hazatért, megbizta Lvov tábornokot, hogy segítsen e bajon. Lvov csakhamar elkészült a zenével, melyhez a szöveget Sukovszky »Isten véd meg a czárt!« kezdetű dala szolgáltatotta. A himnusz 1833. nov. 23-án adta elő először a császári dalárda s a czárnak annyira megtetszett hogy egy december 4-én kelt ukázzal nemzeti himnusszá emelte. Lvovnak a czár gyémántakkal készített dohányszelenczét adott ajándékba s megengedte neki, hogy a himnusz kezdő szavait: »Isten véd meg a czárt« családi czimerében hordhassa jelmondatul.

Debreczeni piac.

Debreczen, szept. 2.

Heti vásár. (szept. 1.)

1 mm. Buza	9.60	9.50	9.40
1 mm. Kétszeres	8.60	8.50	8.40
1 mm. Rozs	8.60	8.50	8.40
1 mm. Árpa	6.00	5.95	5.90
1 mm. Zab	5.00	5.75	5.70
1 mm. Tengeri	7.20	7.10	7.50
1 mm. Köles	6.05	6.05	6.00
1 mm. Rizs		22.00	
1 mm. Borsó szepességi		17.50	
1 mm. Lencse		19.00	
1 mm. bab fehér		8.50	
1 mm. köles kása		14.00	
1 zsák burgonya		2.20	
100 kiló Szalonna	54.00	52.50	50.00
100 kiló Háj	52.00	51.50	50.00

Sertés-vásár. (aug. 31.)

Sertés. Felhajtattott 3800 drb, eladatott 1937 drb.

Árak: Sovány sertés párja: hat hónapos-tól egy évesig 15—20 frtig, egy éves egy és fél évesig 25—35 frtig, 2 évestől feljebb 35—45 frtig. Kövér sertés kilója 44—50 krajczár.

Irányzat élénk.

Marha-vásár. (szept. 1.)

Marha. Felhajtattott 1002 drb, eladatott 384 darab.

Árak: a régiék.

Irányzat: élénk.

Húsarak megállapítva, s bejelentve 1891. szept. 2-től 9 ig, 44 kr. Rác Gy. csapó-utca 587 sz. a., Bencze Józsefnél csapó utca 703. sz. a. 46 kr. Rác Györgynél czepléd utca 2599. sz. a. Kovács Jánosnál csapó utca 791. sz. a. 48 kr. Rác Györgynél csapó u. 326 sz. a. 52 kr. Ungvári Andrásnál piac 1-ső szék, czepléd u. 55. sz. a. dedó u. 125. Mester u. 1113. Tanító utca 1392, csapó u. 3162 sz. a. Kovács J.-nál a hentes székben — a társaságnál Mester-utca 3655. Csapó utca 240. és 376 sz. a. könyök utca 574, kut u. 2323 sz. a. 52 kr. a mészáros társaság 18 székben, valamint a 3 izr. mészárszékben a piacon. Debreczen, 1891 szept. 1. — *Debreczen szab. kir. város rendőrfőkapitánysága.*

Gondolatok.

Az emberek legtöbbszörre akkor vetik ki emlékezetökből a minden jónak adóját, az Istent, midőn sok jókkal meggazdagítottván, leginkább halat kellene nekik adni a vett jótéteményekért.

*

A szeretetnek nincsen szótára, melyből kimerítő szavait merítené; az lángol és olvaszt, sőt a rokon szívekkel összeolvad úgy, hogy szavai messze maradnak az érzés erejétől.

*

A földi élet nem egyéb, mint zarándoklás, melynek göröngyös, tövises és számtalan tévelygő ösvényekkel keresztezett útjain kétség, fáradtság, unalom és fájdalmak között zarándokol az ember a halál sötét birodalmáig.

*

Minden nő egy könyv; akármilyen jó szövegű, akármilyen szép kötésű: a végén mindig ott van egy kis — sajtóhiba jegyzék.

*

Az életet úgy kell venni a mint van — piszkosan.

*

Óh mi az élet szeretet nélkül? Iszonyu, mint a tágas vadon, a melyben nem járt embernyom. Borzasztó, mint az éjféli hallgató hidege . . . Nem élt az, a ki szeretet nélkül élt.

*

Szerelem, a melyet senkivel nem tudatunk, ritka, mint a fehér holló.

*

Erényes nő nemesebb a legdrágább gyöngynél.

CSARNOK.

„EZEREGY RÖGESZME“.

— Regény. —

Írta: **Dumas Sándor.**

Fordította: **Publik Ernő.**

I.

A Diana-ut Fontenay-aux-Rosesban.

1831. szeptember elején régi jó barátom, a kincstáruradalom jószágigazgatója, meghívott a vadászat megnyitására Fontenay-aux-Roses-ba.

En kedvelem a vadászatot, kivált az év e szakában, s miután ő is nagy vadásznak tart, mindig fontos kérdés szokott lenni reám nézve, hogy ebben vagy abban az évben kinél kezdjem meg a vadászatot.

Rendesen egy haszonbérlelőhöz megyünk, többnyire azonban sógorom egy barátjához: ennél jöttem bele különben is Nimród mesterségébe, itt puffantottam le az első nyulat.

A jószág a Compiègne-i és a Villers-Cotterets-i pagony közt feküdt, mindössze fél-mérföldnyire a bájos Morianval falucskáától s egy mérföldnyire Piérrefond felséges romjaitól.

A vadászterület, mely két vagy három-ezer reggeli vadászat után meglehetősen kipusztult, egy nagy síkság volt, majdnem mindenütt erdőséggel határolva, melyet egy bájos völgy hasított keresztül.

A völgyben alant virágos mezők, a lombos fák között apró házikók kandikáltak ki, miket csak azok a füstoszlopok árultak el, melyek a környező hegyek által szélről védve, mint egy gyertyaszál huzódtak a magasba a lég felső rétegeibe, honnan a pálmához hasonlóan foszlottak szét szélirányba.

Ez a síkság meg a völgy kettős lejtője semleges területet képezett a vadaknak. Mindent, amit az ember csak kívánt, fel lehetett találni Bassoire síkságán, az erdő szélén fácskákat, itt-ott özekeket, a fensíkon nyulakat, a lejtőkön tengeri nyulat, a jószág környékén fogolyt.

Morquet — így hívták barátunkat — egész bizonyos volt abban, hogy jövünk; egész nap hajtottunk, s miután négy vagy öt emberrel 150 drb vadat ejtettünk, másnap két óra tájt Páris felé fordultunk vissza.

Hanem az idén hűtlen lettem Morquet urhoz, lekenyerezett egy régi hivatal társam, ehhez járult még egy festmény is, melyet a fia küldött nekem, egy festmény, mely Fontenay-aux-Roses-t ábrázolta. — Elvoltam ragadtatva.

Soha sem voltam Fontenay-aux-Rosesban; különben Páris környékét senki sem ösméri oly kevésbé, mint jó magam.

Ha átmegyek a város szélén, akkor rendszeren öt-hatezer mérföldet szoktam utazni egy folytában.

Esti hat órakor Fontenay-ba utaztam, a fejemet, mint rendszeren, kidugtam a kocsiból, e Rue de la Lombe Issaire-t balra elhagyva, Orleans-nak tartottam.

Issaire tudvalevőleg egy híres utonálló neve, aki a Lutetia-Párisba igyekvő utasokat váltásdíjakkal szerezte. — Ha jól tudom, az akasztófán magasztalták fel, az a hely, ahová eltemették, nagyon közel van a katakombákhoz, mai nap is az ő dícső nevét viseli.

A síkságot, mely Petit Montrougenal kezdődik, rendkívül érdekes megnézni.

A vetemény és répa-ültetvények között apró négyszögletű, egymáshoz hasonló fehér kövekből összetakolt építményeket lát az ember, a tetejükön egy óriási fogaskerékkel. — A kerék kerületébe keresztfák vannak ácsolva, melyeken felváltva hol az egyik, hol meg a

másik lábával lépeget egy ember. — Ennek a bolondos mázskálásnak ezéja, egy kötelet csavargatni fel egy kerékagyra, ez a kötel aztán a kőbányában kicsákányozott követ lassu erővel hozza felszínre.

Most egy jókora csákánynyal kiszabadítják a követ a nyilásból, hengerfákra emelik, s úgy szállítják rendeltetési helyére. — Majd ismét a kötel leereszkedik a mélységbe, új teher emelésére, a modern Ixion pihen egy pillanatig, s mikor jelzi a kiáltás, hogy egy új követ kell kiszakítani a föld gyomrából, akkor megindul az ember a kerék kiálló talpfáin és a kerék újra elkezd forogni.

Este már tíz mérföldet tett meg ez az ember, természetesen egy álló helyben; ha valósággal egy lépcsőre lépett volna, 23 év alatt fel jutott volna a holdba.

Hét órakor este megállanak a kerekek; munkaszünet áll be.

A koczka kövek, ezek az 50–60 láb hosszú és 6–8 láb széles négyszögű kőtömbök, melyeket a föld gyomrából szakítanak ki, képezendik majd a modern Páris.

A kőbányák napról-napra nőnek. Ezek azon katakombák folytatásai, melyek a régi Páris jelentik, előcsarnokai azon föld alatti városnak, mely folyvást terjed és szélesbül.

A Montrouge-i sík sötét mélységeket takar, s a tudatlan, kit bolyongása közepett csábit a tarka virány, könnyen aláüledhet egy egy földomlason át a legborzalmasabb sötétségbe.

Ez alvilág lakóinak sajátos jellemök és physiognomiájuk van. A sötétségben élve, van bennök valami az éji állatok ösztönéből, hallgatagok és vadak.

Néha hallani lehet balesetről beszélni, pl: elszakadt a kötel, s egy ember összelett lapitva.

A földszínen ezt balesetnek mondják, már 30 lábbal lejjebb a föld alatt véletlen, de jó esetnek tarják.

A kőbánya-munkások kinézése egyáltalában visszataszító. — Nappal hunyorog a szemök, szabad levegőn tompa, nyers a hangjuk. Sima hajuk egészen a szemökbe lóg s bozontos szakáluk vajmi ritkán jó a borotvával érintkezésbe. Szürke, durva vászon ujjú mellényt viselnek, meg kék vászon nadrágot, mely elé rendszeren a fehér porral belepett kötényt viselik.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Magyarország buza-termése.

A földművelési miniszteriumnak a világ buza-terméséről közzéadott jelentése Magyarország ez idejéig buza-terméséről következőleg számol be:

Ami Magyarországot illeti, az állandó gazdasági tudósítók és a közgazdasági előadók adatgyűjtései alapján az idejéig termést számszerint összegben is ismerjük, megjegyezzük, hogy a begyűlt adatok is nagyjából becslésen alapulnak és így a tényleges eredményektől többé kevésbé szintén elterhetnek.

Rendes jelentéseinek, illetőleg százalékos kimutatásaink alapján a buza-termés a bevetett 5.360,751 kat. holdnyi területről 44.33 millió hektoliterre tesszük, a mely eredmény a tudósítók által beküldött adatoknak is megfelelő.

A rozstermés becslésünk szerint 2.140,314 kat. holdnyi területről 14.81 millió hektoliter.

Meg kell jegyeznünk, hogy a kimutatott gabona-terület, különösen pedig a rozsz terü-

lete nagy mérvű vetéskipállás folytán jelentékenyen csökkent. Véleményünk szerint elemi csapásokra a buza-termésből le kell vonnunk mintegy 3–5 százaléket, míg a rozstermésből legalább is 20–25 százaléket és így a megközelítő buza-termés 42–43 millió hektoliter — 33 millió métermázsra, a rozsz termés 11.16–12 millió hektoliter — 8.85 millió métermázsra.

A buza átlagos sulya hektoliterenkint 77 kilogramm, a rozsz sulya pedig 70,5–71 kilogrammra tehető.

Az idejéig aratásnál számtalan helyen panaszkodnak, hogy a termés nem mindenütt adja meg a kívánt eredményt. Nézetünk szerint is, a rossz időjárás sok kárt okozott az országban, a rozszda föllépte és a hőség, végül a sok eső a minőséget jelentékeny befolyásolta, piros és aczélos 80–82 kilogrammos buza helyett, mint ez az átlagból is kitűnik, többnyire könnyű minőségű buza termett.

Magyarország egy évi fogyasztása — beleszámítva a vetőmagot is — 23 millió métermázsra — körülbelül 30 millió hektoliterre rug. Rozsfogyasztása 12–13 millió métermázsra.

A buza-termés a szükségletet könnyen fedezi, sőt 12–13 millió hektoliternyi fölöslegünk is van, minthogy azonban a rozstermés a belföldi fogyasztásra nem engedő, a dolog természetében fekszik, hogy a meglévő buza-fölség egy része a rozsz hiány pótlására lesz fordítva.

A rozstermést, illetőleg az ebből mutatkozó hiányt fogyasztási szempontból ki fogja egészíteni a tengeri is, melyből az idén, általában véve jó közepszerű, sőt több helyen kitűnő termést remélnek.

Magyarország buza-fölsége tehát, miután a rozstermésből bizonyos hányadot a külföldre szállítanak esőkenni fog, és a 8–10 millió hektoliter aligha haladja meg.

Magyarországon a tavalyi jó közepszerű buza-termésből még a f. é. július havában is volt mintegy 700–750.000 q. kivitelünk, készletben is körülbelül 1 millió hektoliter maradt, melynek azonban tetemes részét augusztus hónapban piacra szállították és így az a nézet, hogy a tavalyi termés rosszul sikerült volna, egyáltalán megdőntöttnek tekinthető. Tavalyi kivitelünk — mint a tények igazolják — buzából 19.40 millió hektoliterre emelkedett, rozsból pedig körülbelül 3 millió hektoliterre, a gabonakivitel tehát — figyelmen kívül hagyva még a július havi kivitelét is — mostanig a legnagyobb volt.

A hernyók kiirtása. A sok szer közül, melyek e célra alkalmasak álljon itt a következő: Egy hosszú rudon álló meszelővel, vagy ecsettel kenjük be a fa hernyólepte részeit vízből, szappanból és dohányfőzetből álló keverékkel. Az oldatot oly módon készítjük el, hogy 100 l. vízbe 0,3–0,4 klg. dohányt és 5 klg. közönséges házi szappant keverünk; éppen a töményített sűrűségben az oldat a hernyók ellen biztos hatásúnak látszik. A fa belocsolása esetleg kézi fecskendővel is elvégezhető. Olyankor és olyan fajta hernyóknál, melyek egy rakáson szoktak élni, a pusztítás könnyen végezhető. Sokan a hernyók ellen rudra erősített rongyot használnak, melyet megelőzőleg trágyalé és mésztej keverékbe mártottak, vagy mésztej és szappan oldatban forgattak meg. Ha a nedves rongygyal a hernyófészkeket bekentük, biztosak lehetünk abban, hogy azok nem sokára el fognak pusztulni.

Kőbányai sertésüzlet

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.
Augusztus 31.

a) Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1) Óreg nehéz (páronként 300—400 klgon felüli súlyban) — 2) Óreg közép (páronként 300—400 klg-súlyban) — 3) Fialat nehéz (páronként 320 klgon felüli súlyban) 48.50—49.50 4. Fialat közép (páronként 251—320 klg, súlyban) 50.—51.— 5. Fialat könnyű (páronként 250 klgmíg terjedő súlyban) 51.—52.— II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronként 280 klgon felüli súlyban) — 7. Közép (páronként 220—280 klg, súlyban) — 8. Könnyű (páronként 220 klgig terjedő súlyban) 50.—51.— III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronként 260 klgon felüli súlyban, 49.—49.50— 10. Közép (páronként 220—260 klg, súlyban) 49.—50.— 11. Könnyű (páronként 220 klgmíg terjedő súlyban) 50.—50.50— Sertés létszám: Aug. 30 napján volt készlet 144.153 darab. A hizott serté üzletirányzata: változatlan. — Hizalni való sertés — — —, malacz (4—11 hónapos korban) felhajtott 3721 drb.

Budapesti gabonatözsde. Szeptemb. 1-én. Buza öszre 10.62 pénz, 10.64 áru. Tengeri 1891. jul.—aug. 6.48 pénz, 6.50 áru. Zab öszre 5.95 pénz, 5.97 áru. — Káposztarepce aug.—szept. 14.65 pénz, 15.75 áru.

A vízzel hamisított tejet gondos háziasszony arról ismeri fel, hogy egy kötötűt márt bele és ha azt kihuzza s egy csepp marad rajta, a tej vízzel van keverve. A tiszta tejbe mártott kötötű nem marad csak egy igen parányi tejrész. Ha egy csepp tiszta tejet ujjunk körmére csepegtetünk, a csepp domboru marad, ha vízzel van keverve, szétlapul, szétfolylk a csepp.

A fészek hőmérséklete a baromfi kikelésénél nagyon fontos tényező, a mennyiben gyengébb szervezetű, vagy öregebb tyukoknál gyakran a tojás fele is megzárul. Miután ezen körülményt a kellő hőmérsék hiányára vezethetjük egyedül vissza, az több említett esetekben olyan takarmányt (rozst) adjunk a kotlónak, mely a vérnek melegséget kölcsönöz.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő,
és **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

Birtokeladás.

Debreczen város alatt fekvő 85 holdnyi (1600 □ öl) birtokterület épületekkel, — 5 hold dohány termelési engedéllyel, mely évenként 1000 frtot jövedelmez és a városban levő kettős házzal együtt, avagy külön-külön eladó, esetleg bérbe kiadó.

A talaj kertészetre is igen alkalmas — A házon több ezer frt teher van, a mely azonban örök időkre rajta maradhat. — Eladási ár 26,000 frt. Bővebben tudakolható a »Debreczen« kiadóhivatalában.
400 3—2

Naponként érkeznek raktárra

szébbnél-szebb **ujdonságok** a közelgő őszi időnyre u. m.:

DIVATOS NŐI RUHASZÖVETEK
keskeny zsinór- és tollidiszek
fekete divatkelmek

SZINES SELYMEK
mosó velezek,

Téli Himalaya kendők.

Különös szép választékban:

szőnyegek

BUTORSZÖVET, FÜGGÖNYÖK

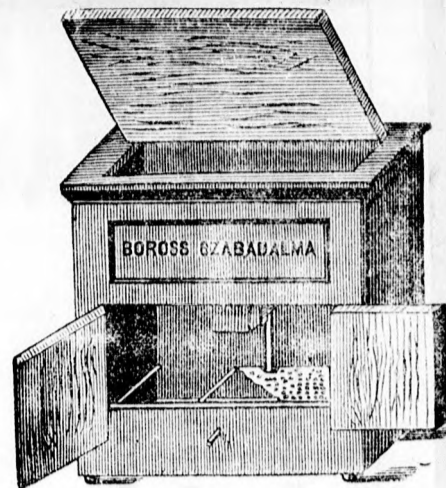
ágyasztalterítők

melyeket igen olcsón és szabott áron ajánlunk a n. é. vevő közönségnek.

SZABÓLAJOSFIAI

Debreczen, Rózsater.

401 2

Szabadalmazott

étel- és palack-hűtő jég szekrényeket,

a legjobbnak bizonyult egészségi

szódavíz készülékeket

minden nagyságban.

Berndorfi chinaezüst

és Alpaca evőeszközöket

20 évi jótállás mellett ajánl:

Kaszanyitzky Endre

Debreczen, főpiacz 1900.

403 Árjegyzékkel kívánatra bérmentve szolgálók. 1

146.

AZ „ISTVÁN“ GŐZMALOM TÁRSULAT

GYÁRTMÁNYAINAK

ÁRJEGYZÉKE.

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított s 1887. évi június 1-én életbeléptetett eladási, fizetési és szállítási módzatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Itt helyben, kötelezettség nélkül.

Készpénz fizetés mellett, zsákkal együtt

A. Asztali dara nagyszemű	100 kiló	19.60
B. Szinte » aprószemű		19.—
C. Királyliszt		19.—
1. Lángliszt kivonat.		18.40
2. Elsőrendű zsemlye liszt		18.—
3. Zsemlye liszt		17.40
4. Elsőrendű kenyér liszt		17.—
5. Közép kenyér liszt		16.20
6. Kenyér liszt		15.—
7. Barna kenyér liszt zsákonként á 70 klg.		13.—
8. Takarmány liszt		9.60
11. Finom korpa zsákonként á 50 klg.		6.—
12. Durva korpa		5.—

Debreczen, 1891. aug. 25.

SCHLICK-féle

vasöntöde és gépgyár
részvénytársaság
BUDAPESTEN.

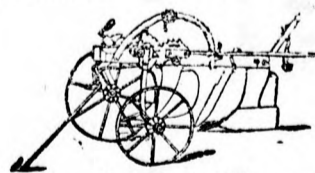
Gyár és irodák:

VI., külső Váci-ut 1696/99.

Városi iroda és raktár:

VI., Podmaniczky-utca 14.

Ajánlja kitűnő és szilárd szerkezetű gőz- és járgány cséplőkészülékeit és számos első díjakkal kitüntetett szabad. SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekéit

és szabadalm. mélyítő-ekéit, eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle egyvasu ekéit, — talajmivelő eszközeit, boronáit és rögtörő hengereit, valamint

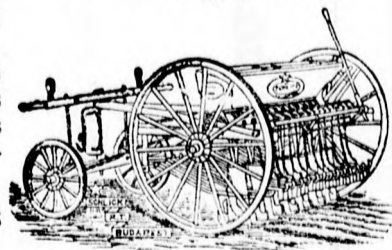
Schlick-féle szab. „Haladás“ sorbavetőgépeit.

Készletben vannak továbbá: gabonatisztító rosták (BAKER és VIDATS rendszer), takarmánykészítő gépek, tengeri morzsolók és daralók, szabad. Jókay-féle »Hungária« daráló-gépek erőhajtásra, őrlőmalmok, és olajmalomrendezések. Eredeti amerikai kéveköto és marok-rakó arató-gépek és fűkaszálo-gépek szállítható mezei vasutak stb.

88 Elnyös fizetési feltételek. 22—23

Legjutányosabb árak.

DEBRECZENBEN mintaraktár **TRNKA FERENCZ** urnál.

Árjegyzékek kívánatra ingyen s bérmentve.

A „DEBRÉCZENI” NYOMDA RÉSZV. TÁRSASÁG

NYOMDÁJA

(Nagy-uj utca 1702. sz. Konrád-házban)

teljes új berendezéssel,

elvélt mindenemű nyomtatványokat u. m. folyóiratok, számlák, körlevelek, gyászjelentések, bál- és lakadalmi meghívókat és tánczrendeket

kereskedelmi-, ügyvédi- és községi nyomtatványokat stb.

a legkisebb kivitelen és jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések **Erdélyi István** nyomdai művezető nevére czimzandók.

Új vállalatunkat, hol északkeleti Magyarország legrégibb és legteljesebb politikai napilapja a

„DEBRÉCZENI”,

a szintén elérjedi **„DEBRÉCZENI HIRADÓ”** és a **„JOGI HETILAP”** is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szives pártfogásába. —

Hirdetések a Debreczen ez lapban a legjutányosabb árakon közölhetnek.

Bíróségi nyomtatványok készletben vannak.